

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 44

Maribor, sredo, dne 2. junija 1937

Leto XII

Podunavje v vrtincu diplomacije

Italijanski kralj v Budimpešti

Ogri so sprejeli obisk italijanskega kralja sijajno. Obisk morda ni imel posebnega političnega pomena. Kvečjemu namen simbolično (v podobu) sankcionirati (potrditi) rimski dogovor.

Značilno je, da je nedavno obiskal tudi avstrijski predsednik Miklas Budimpešto potem, ko se je Ogrska približevala Nemčiji, češ, da bi bile ogrske aspiracije (težnje) po razširitvi države ogrožene, če bi sklepala ožje dogovore s Čehoslovaško, Avstrijo ali celo z Jugoslavijo in Balkanom.

Toda v zadnjem času se je preorientirala (preusmerila) Avstrija, ki išče jamstev za svojo neodvisnost ne toliko v rimskem protokolu, kakor v Podunavju in na zahodu. V Avstriji so namreč prepričani, da ima Nemčija imperialistične (zavojevalne) namene in da je tudi gospodarsko sodelovanje s podunavskimi in balkanskimi deželami ter končno s Čehoslovaško mnogo večje jamstvo za neodvisnost Avstrije, zlasti, ker to politiko podpirajo tudi zahodne demokracije.

Za Ogrsko je bistveno izpremenila položaj tudi pogodba med Jugoslavijo in Italijo. Zakaj, če v teh razmerah Ogrska ne okrene, bo ostala otok sredi podunavskih in balkanskih držav brez prijateljev sosedov. Rimski pakt ji tu ne more pomagati. Gospodarsko in politično odrezana od svojih sosedov bi Ogrska ne imela nobene nade, da propeva gospodarsko in tudi nje teritorialne aspiracije (težnje po pridobitvi ozemlja) bi bile odgojene.

V splošnem na Ogrskem niso proti novi orientaciji (usmeritvi). Vsekakor pa žele, da se razveljavi trianonska mirovna pogodba, ki sedaj omejuje njih svobodo zlasti z ozirom na oboroževanje. O tem vprašanju razpravlja tudi časopisje male antante in napoveduje možnost rešitve tega vprašanja. Od sporazuma v tem vprašanju med Ogrsko in malo antanto bo tudi največ odvisno, kako in kdaj se reši vprašanje Podunavja in izvede sodelovanje podunavskih in balkanskih dežel.

Knez Pavle razgovarja z Blumom

o političnih problemih.

Pretekli teden se je knez-namestnik Pavle mudil v Parizu, kjer je med drugim sprejel predsednika francoske vlade Bluma v poldrugourni avdijenci. Tej avdijenci pripisujejo velik političen pomen.

Leon Blum za žensko volilno pravico

Svojo obljubo hoče izpolniti

Predsednik francoske vlade, s. Leon Blum, je izjavil te dni posebni poslanski deputaciji, da predloži že julija meseca načrt zakona o ženski volilni pravici zbornici in senatu. To Blumovo namero je sporočil član vlade tudi senatnemu odboru.

Francoska zbornica je že pred daljšo dobo razpravljala o ženski volilni pravici in ji načeloma pritrdila. Gospodje v senatu pa se nič kaj ne ogrevajo za volilno pravico žen.

Blum pravi med drugim, da je nerazumljivo, če sme žena postati član vlade, torej minister, ne sme pa postati poslanec ali senator. To na-

Oborožen napad Nemčije na Španijo

Brez vojne napovedi — Nemški „Faustrecht“

Dne 31. maja ob 5.30 je flotilja nemških vojnih ladij, obstoječa iz oklopnice »Admiral Scheer« in štirih rušilcev napadla špansko vojno пристanišče Almerijo in ga brez predhodnega signaliziranja pričela obstreljevati. Obstreljevanje pa ni veljalo samo utrjenim delom пристanišča, am-

pak so granate padale predvsem v mesto,

kjer so rušile hiše in mesarile speče prebivalstvo.

Španske obrežne baterije so odgovarjale in zadele neki nemški rušilec.

Bombardiranje je trajalo nekaj

več kot eno uro in je povzročilo ogromno škodo, zahtevalo pa je več sto človeških življenj, žen, otrok in starcev.

Nemčija se izgovarja, da je odredila obstreljevanje Almerije kot odgovor na napad vladinih letal na nemško križarko »Deutschland«.

Španska vlada zahteva sklicanje zasedanja Društva narodov

Španska vlada je pojasnila incident v Ibizu odboru za nevmešavanje.

Dne 31. maja pa je poslanik Del Vayo izročil posebno noto tajništvu Društva narodov, v kateri zahteva španska vlada nemudoma sklicanje plenuma Društva narodov, ker je bila Španija napadena s strani Nemčije in to proti predpisom mednarodnega prava, brez vojne napovedi.

Angleški in francoski vladini krogi so silno zaskrbljeni. Dogodki v Španiji se z vso naglico razvijajo v pravcu velikega mednarodnega konflikta.

Vsi listi povdarjajo, da je Nemčija, ako misli, da je v pravici, smela zahtevati zadoščenje za bombardiranje oklopnice »Deutschland«, nika-kor pa ne na lastno pest izvršiti sankcije. To postopanje znova diskvalificira Nemčijo kot partnerico pri sklepanju mednarodnih pogodb.

Izvršni odbor češke socialne demokracije

Minulo sredo se je vršila seja centralnega izvršnega odbora češke socialne demokracije. Na seji so bili izvoljeni: za predsednika poslanec Antonin Hampl; v predsedstvo Ludjek Pik, dr. Ivan Dérer, Beti Karpiskova in Jan Aleš. V strankino načelstvo Rudolf Bechyně, František Tymeš, dr. Alfred Meissner, Alojs Langer, František Němec, Jaroslav Hladký, Antonin Vesely (za mladino) in Robert Klein. Kot strankini funkcionarji so še v načelstvu minister Jaromír Nečas, Antonin Remeš (predsednik kontrolne komisije stranke), Josip Stivin kot glavni urednik »Pravo Lidu«, Vojteh Dundr kot centralni tajnik stranke, Fr. Soukup kot zastopnik stranke v socialistični internacionali.

Kršenje najosnovnejših določb mednarodnega prava

Napad nemških vojnih ladij na Almerijo brez predhodne vojne napovedi pomeni najbolj grobo kršenje določb mednarodnega prava in povsem sliči na nemški vpad v Belgijo leta 1914. ob pričetku svetovne vojne, ki je v vojni zgodovini označen kot barbarstvo najhujše vrste.

Nemčija je imela dovolj možnosti, da si priskrbi zadoščenje za napad na vojno ladjo »Deutschland«, ako je bil ta napad neupravičen. Toda Nemčiji do tega ni bilo,

ker je španska vlada že v svoji prvi noti odboru za nevmešavanje dokazala, da je nemška vojna ladja napadla letali španske vlade.

Pa ne samo tol Nemška vlada sama priznava, da se je oklopnica »Deutschland« nahajala v pristanišču v Ibizu proti vsem predpisom o mednarodnem nadzorstvu nad nevmešavanjem. V smislu teh predpisov se morajo kontrolne vojne ladje zadrževati najmanj 10 milj oddaljene od obale. Nemška vlada sama pravi, da

Incident pri Ibizu izzvan

Inozemski listi pišejo, da je bil incident na Ibizu namenoma izzvan. Zadržanje nemške oklopnice v pristanišču je bilo protipredpisno. Mero-dajni so vedeli, kakšne posledice utegne to imeti, pa so nazadnje spre-

je ukazala svojim vojnim ladjam, da se drže teh navodil. S tem pa indirektno priznava krivdo poveljnika oklopnice »Deutschland« in tudi svojo, ker oklopnica gotovo ni bila brez vednosti vrhovne komande nemških pomorskih sil v Ibizu.

Nemška krivda dokazana tudi v odboru za nevmešavanje

Pododbor za nevmešavanje je spriči protipredpisnega zadržanja nemške oklopnice »Deutschland« izdal ponovno navodilo kontrolnim ladjam, da se oddaljijo iz španske obmorske cone. Najbolj pa obremenjuje Nemčijo to, da se je »Deutschland« nahajala v Ibizu, v odseku, kjer nemške vojne ladje za nadzorstvo sploh nimajo ničesar opraviti, ker to ni njihovo področje.

Umik Nemčije in Italije iz odbora za nevmešavanje

Da se izogne preiskavi, je Nemčija najavila izstop iz odbora za nevmešavanje. Njenemu koraku se je pridružila tudi Italija.

Torpediranje španskih ladij — strašne žrtve

Tuja podmornica je dne 31. maja skušala torpedirati neko vladino vojno ladjo v barcelonskem pristanišču.

Zvečer je neka tuja podmornica torpedirala potniško ladjo »Ciudad de Barcelona«, na kateri je bilo 300 potnikov. Od vseh potnikov se jih

jeli vladina letala še s streli. Listi pravijo, da gre tu za izzivanje, ki naj omogoči vmešavanje in pomoč Francu, ki je neminovno izgubljen, ako mu Berlin in Rim ne prideta takoj na pomoč.

je rešilo le 60, 240 jih je utonilo.

Tuje podmornice so napadle petrolejska parnika »Sereso« in »Rumb«, vendar so jih letala preganala.

Ti dogodki le še zaostrujejo mednarodni položaj, ki je na moč kritičen.

Kongres čehoslovaške socialno demokratične stranke. Delegata socialističnega gibanja iz Jugoslavije (od leve na desno) ss. Petejan in dr. Živko Topalović. V sredi med njima s. Milica Topalović. Nadalje s. Emanuel Buchinger (Madžarska).

Fašistična Nemčija se razburja

Republikanska letala odgovorila na obstreljevanje z nemške oklopnjače z bombami

4 bombe zadele oklopnjačo »Deutschland« in ubile 24, ranile pa 82 mornarjev

Kakor znano sta nemška in italijanska vlada že lansko leto 10. novembra oficijelno priznali Francovo vlado. Storili sta to v napačni domnevi, zanašajoč se na Francova poročila, da bo vsak hip zavzel Madrid in postal gospodar Španije. Zaroto proti legalni madridski vladi je spletal Franco že davno poprej, oprt na Berlin in Rim, ki sta hotela dobiti Španijo pod svoj vpliv. Nemški fašizem je hotel ustvariti iz Španije etapo za svoje kolonijalne osvajalne cilje v Afriki, italijanski fašizem pa je hotel dobiti kontrolo nad Gibraltarsko morsko ožino in s tem kontrolo nad morsko vezo Anglije s Sredozemskim morjem.

Od početka državljanske vojne dalje se Nemčija in Italija oficijelno udeležujeta vojne na strani generala Franca proti legalni vladi, dasi nista s Španijo v vojnem stanju in je torej njuno početje proti najosnovnejšemu pojmovanju mednarodnega prava, po katerem ima samo legalna vlada kakor države pravico na podporo zunanjih sil, ali pa morajo ostati nevtralne.

Na strani Franca se bore redna italijanska in nemška vojska, tako pehota, kot artiljerija in ogromno število vojnih letal.

Zlasti nemška letala so s svojimi bombami uničile že precej cvetočih mest in vasi uboge Španije. Zadnji nezaslišani napad na Guernico, ki ga angleško časopisje naziva najbolj barbarski čin, saj je izgubilo življenje na stotine žena, otrok in starčkov, še ni pozabljen.

Nemška letala so potopila z bombami že par angleških parnikov, ki so bili zasidrani v lukah valencijske vlade. Angleška križarka »Hunter« je sredi maja t. l. pri Almeriji zadela na nemško mino in je bilo 8 mornarjev ubitih ter 24 ranjenih, križarka pa onesposobljena za boj.

Pri bojih za Malago je bilo ugotovljeno sodelovanje nemških vojnih ladij, ki so signalizirale Francovim četam gibanje vladinih čet itd.

Dne 30. maja pa sta dve vojni letali valencijske vlade izvedli izvidniški polet nad otokom Ibiza v Sredozemskem morju. V pristanišču je bila zasidrana nemška vojna ladja »Deutschland«, ki kakor vse nemške vojne ladje dovažajo nacistom vojno konterbando. Po dogovoru o nadzorstvu nad nevmešavanjem smejo vojne ladje tujih držav križariti najmanj 10 milj oddaljene od španske obale. Komaj sta se letali pojavili nad pristaniščem, so ju z ladje pričeli obstreljevati. Letali sta na to grobo kršenje dogovora o nevmešavanju odgovorili z bombardiranjem. Odvrgli sta 12 bomb, od katerih so štiri zadele oklopnjačo »Deutschland«. Pri tej priliki je bilo ubitih 24 mornarjev, 82 pa ranjenih.

Radi tega je nastalo v Berlinu in Rimu strašno vznemirjenje. V Rimu baje radi tega, ker so republikanska letala pod sličnimi okolščinami bombardirala že neko italijansko vojno ladjo v pristanišču Palme di Maiorca (otok Maiorca) in ubila šest častnikov.

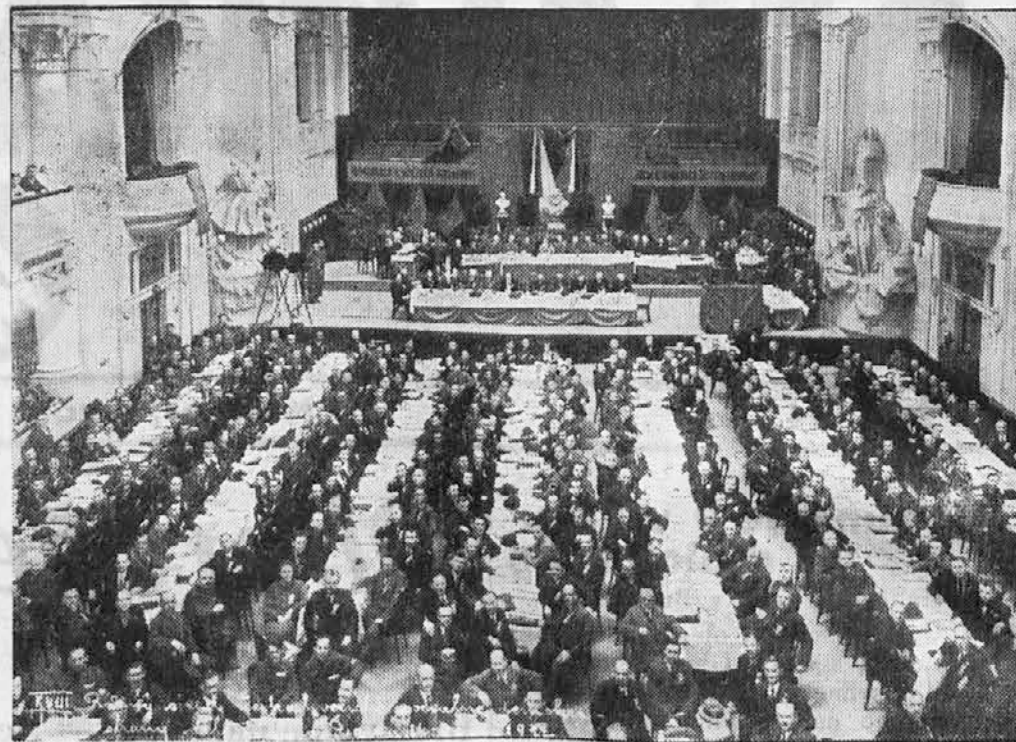
Po vsem tem, kar smo že zgoraj povedali, niso v Berlinu in Rimu niti najmanj upravičeni, da se razburjajo. Bombardiranje vojne ladje »Deutschland« je bil le obrambni akt napadenih letal in žrtve so v primeri z žrtvami, ki so jih terjale bombe nemških letal v Guernici, komaj senca.

Gotovo je, da bi Berlin in Rim iz tega dogodka rada napravila mednarodno afero in »intervencijo« na lastno pest, ako bi se ne bala Anglije in Francije.

Uči nas pa ta dogodek, kako znajo fašisti vpiti, ako jih dobe po prstih, čeprav so vsega sami krivi, ker izživajo. Na ta način bi se radi oprali. Zato demokratično časopisje res nikdar dovolj glasno ne protestira proti fašističnim podvigom, dasi bi bilo dvojno opravičeno.

Na španskih bojiščih

ni posebnih dogodkov. General Mola pred Bilbajem ne more naprej. Franco bombardira Madrid.

Kongres češkoslovaške socialno demokratične stranke, dne 14. in 15. maja. Pogled v kongresno dvorano.

Holandski socialisti so pridobili 100.000 glasov

Končni izid volitev, ki so prinesle hud poraz fašizmu.

Sedaj so znani končni rezultati holandskih parlamentarnih volitev. Mandati so razdeljeni tako-le:

Katoliška državna stranka 31 (proti 28 v l. 1933); socialisti 23 (22); antirevolucionarna stranka (Colijn) 17 (14); krščanska historična stranka 8 (10); konservativni liberalci 4 (7); svobodomiselna demokratična stranka 6 (6); komunisti 3 (4); nacisti 4 (—); Dvanajst mandatov odpade na male skupine, ki so dobile vsaka po enega.

Glasovi pa se razdele takole (pr-

va številka v oklepaju pomeni število glasov pri deželnozborskih volitvah l. 1935, druga številka število glasov pri volitvah v parlament l. 1933):

Katoliki 1.169.867 (1.030.206), 1.037.343, socialisti 890.880 (782.451, 798.682), antirevolucionarji 665.378 (421.174, 499.890), krščansko histor. stranka 303.798 (343.766, 339.808); konservat. liberalci 160.266 (226.935, 258.782); svobodomis. demokratična stranka 239.464 (156.206, 188.950); komunisti 137.070 (127.603, 118.236); nacisti 171.057 (294.596, —).

strijskih korporacij Jurij Čurčin, glavni tajnik industrijske zveze v Ljubljani dr. Golia in uradnik industrijskih korporacij (centrale) Vuk Živadinović. Dalje tajnik svobodnih strokovnih organizacij Bogdan Krekić, tajnik grafičarjev (Zagreb) Evžen Stark in tajnik Splošne delavske zveze (Ljubljana) Lovro Jakomin. Delegacija je odpotovala v nedeljo v Ženevo.

Rimski papež je obhajal te dni 80letnico rojstva. Sedanji papež je znan kot podpornik fašizma. Smatral je za svojo nalogo, da ta režim postane svetovna oblika vladavine, o čemer priča zlasti njegova okrožnica »Quadragesimo anno«. Fašizem je smatral papež kot sredstvo proti gibanju ljudskih mas in vzpostavitvi

resnične ljudske svobode, v kateri ne bi bilo mesta niti za posvetno, niti za duhovsko gosposko. Sedanji papež je protitip svojega prednika. Italijanski državnik Sforza, ga v svoji knjigi o velikih državnikih imenuje Poncija XI. (t. j. Poncija Pilata sedanjega dobe).

Zanimiva obramba. Dunajski klerikalni list poroča iz Monakovega, da so fašisti povabili duhovnika, da gre ponoči obhajati bolnika. Ko je prišel v hišo, je stala pred njim naga ženska in nekdo je ta prizor fotografiral in porabil sliko za ovadbo. — Mogoči so pri fašizmu taki slučaj, zlo pa s tem dokazom ni odpravljeno.

—//—

Doma in po svetu

Jugoslovanska delegacija na mednarodni konferenci dela v Ženevi. Dne 3. junija se sestane v Ženevi mednarodna konferenca dela. Delegacijo vodi minister socialne politike

ke Cvetković. Člani so oddelčni načelnik ministrstva D. Jeremić, dalje M. Krmpotić in Branko Petrović, kabinetni šef Mirko Latas, uradnik Despot Ostojić, glavni tajnik indu-

A. M. de Jong:

23

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Vrč je držal obledelo podobico s svojimi očrnelimi, žuljavimi prsti in zaverovan opazoval enostavno sliko. Toda obraz, ki ga je pri tem napravil, se Mereyntjeju nikakor ni dopadel! Ali zakrknjeni grešnik še vedno noče verjeti?

»Torej, Vrč, ali vidiš sedaj?«

»Smehljaje se odgovoril divji lovec:«

»Da, da, da Mereyntje, vidim, čisto dobro vidim. Na podobici je vse točno tako, kot si rekel, toda kaj naj bi bilo to? Podobica in nič več!«

Mereyntje ga je gledal in nikakor ni mogel razumeti.

»Kaj hočeš s tem reči?«

»No, to je vendar jasno: naslikajo lahko, kar hočejo. Zato pa še ni vse res, kar na taki podobici vidiš naslikanega!«

Mereyntje je bil ves osupel. Kako le je mogoče, da more biti nekdo tako neverjetno prevaran, pokvarjen in neumen ter tako bedasto govoriti! ... To je bilo, Bog mu je bil priča, hujše kot vse ostalo, kar je bil doslej doživel z Vrčem. Presneta reč vendar, bilo je natiskano na podobici, ki mu jo je dal sam župnik, in vendar bi se ta preteta prisoda še kljub temu rad kregal in zanikal, da je res. Zdelo se mu je, da je njegov prijatelj v veliki zadregi, ker gotovo ne ve, kako bi se rešil iz te neprijetne zagate. Prav gotovo bo kaj takega! Mereyntje se je samozavestno zasmejal in rekel:

»Daa ... sedaj bi še rad zanikal, Vrč, toda tu stoji črno na belem in ti moraš verjeti, ako hočeš ali ne ... saj vendar vsakdo veruje!«

»O joj! Zelo se motiš, Mereyntje,« se je smejala Vrč. Ta izzivajoči smeh, iz katerega je zvenela nezaslišana drskost človeka, ki je o tem, kar trdi tudi prepričan, je silno razkačil Mereyntjeja. »Mnogo več jih je, ki ne verujejo, kot pa takih, ki verujejo!«

»Zopet enkrat lažeš!« je zavpil Mereyntje. »Ti si edini, ki ne veruje! Vsi ostali ljudje verujejo, samo ti ne!«

»Pa si zopet enkrat zadel v prazno, fantiček!« je zagotavljal Vrč. »Ti vidiš in poznaš samo vas, toda svet je malo večji, kot pa to selo, in v tem širnem svetu jih je mnogo več, ki ne verujejo, kot pa takih, ki verujejo! Tako je to!«

Poln negotovosti ga je pogledal Mereyntje.

»Odkod pa ti to veš?« ga je vprašal zvijačno, »ti si vendar tudi sam iz vasi?«

»Da, toda bil sem po svetu in prišel daleč naokoli,« je rekel Vrč smejoč se Mereyntjevi zvitosti. »Daleč, daleč proč ... čez daljnja morja in v tuje dežele ... ali ne veš?«

Ne, tega pa Mereyntje res ni vedel. Res? ... Vrč je bil mornar, dolga leta je brodil po morju in hodil križem svet. Dečku se je zdelo vse to pripovedovanje tuje. Kaj je mislil ... Hitro so delovali njegovi mali možgani ... Po morju ... Končno se mu je zdelo, da je zadel pravo ... kljub temu se je še nekoliko obotavljal, predno je ponovno izjavil:

»O! ... po morju! ... V Oberdorf? ... Oh, tu je bil oče že velikokrat, toda tu verujejo vsi ljudje v Boga!«

Že je mislil, da se mu bo počasi posrečilo svojega prijatelja razorožiti, ta pa se mu je enostavno posmehoval, rekoč:

»V Oberdorf?« O, dečko, to je tam na onem bregu široke reke, ki jo ljudje tod imenujejo morje. Pravo morje, to je tako široko, da se moraš voziti cele dneve in tedne nepretrgoma, predno zopet zagledaš zemljo!«

Mereyntje se je zamislil. Ni se mogel odločiti ali naj bi kaj tako nezaslišanega verjel ali ne. Zdelo se mu je vse skupaj silno pretirano. »Ali ne lažeš?« je vprašal, da bi se prepričal.

Vrč je odmajal z glavo. Po obrazu sodeč je Mereyntje ugotovil, da Vrč vendarle govori resnico.

»Ali na nasprotni strani tudi prebivajo ljudje?«

Seveda prebivajo. Toda včasih izgledajo čisto drugače, kot pa mi tu ... so rjavi ali črni ali pa rumeni ... Njihova govorica je popolnoma drugačna od naše in ne verujejo niti besede o tvojih angelih, vragih in tvojem ljubem Bogu.«

Sedaj pa se je Mereyntjeju razjasnil obraz. Sedaj ve! Črna barva ga je privedla na pravo sled.

»Ooooh!« je zaklical z zategnjenim glasom in olajšano vzdihnil. »Že verjamem! Tam prebivajo pogani. Toda tudi te bo treba spreobrniti ... ti še ne vedo, kaj je prav! ... O njih nam je župnik že mnogokrat pripovedoval ... Saj celo molimo zanje in zbiramo pisemske znamke, da jih odkupimo ... Toda ti vendar nisi pogani? ... Ne, Vrč, to je pa čisto nekaj drugega!«

(Dalje prihodnjič.)

Naši v Franciji

Naši izseljenci in »Delavska Politika«

Izseljenci toplo želimo, da bi naš list čimprej postal dnevnik. Zato je dolžnost vseh delavcev, posebno pa nas socialistov, da pomagamo dvigniti naš list, ki kot edini slovenski delavski list v Jugoslaviji, pomaga, da se delavstvo gospodarsko, kakor tudi kulturno dvigne do stopnje, da katera se je dvignilo francosko delavstvo pod vladno »Front Populaire«, kateri načeluje naš s. Leon Blum. Nikakor ne moremo razumeti, kako da imajo nekateri slovenski listi (»Slovenec« & komp.) toliko povedati o tem našem sodruhu, ki je eden najspodobnejših ljudi v Franciji. Zato mi poštene delavci zavračamo takšno protiljudsko delovanje in takšne liste kategorično odklanjamo. Francoska vlada je tolerantna, da uvoza takih listov ne prepove.

Predlagal bi, da se sodrugi, kateri imajo voljo dopisovati v naš list, večkrat oglašijo. Lansko leto, po končanem gibanju je sodrug N. N. iz Douai napisal zelo zanimiv in resni-

čen članek, kateri nas je zelo razveselil. Le žal, da je sodrug utihnil, ker ima talent, katerega bi moral izrabljati v prid celokupnemu delavstvu.

Ko se naš list poveča in razširi, bo mogoče več dopisovati, pa tudi že sedaj bi se morali večkrat oglašiti. Zato predlagamo, da se vsi, ki imamo voljo sodelovati, nekako združimo in stopimo medsebojno v pisemske stike, da bi bilo naše delo bolj plodonosno. Ker je pa potreba s tem začeti, pošiljam svoj naslov potom našega ljubega lista. Mojih dopisov iz Francije je izšlo do danes deset. Če bi se oglašilo še nekaj sodrugov dopisnikov, bi bilo to za naš list dobro. Obenem pa, seveda moramo zbirati nove naročnike za »Delavsko Politiko« ki bi jo moral imeti vsak slovenski delavec-izseljenec!

S sodružnim pozdravom Družnost! — Čebul Justin, 67, Rue de la Liberte Fosse 16. Lievin, Pas de Calais.

Posebna razstava na spomladanskem velesejmu v Ljubljani od 5. do 14. junija. Poleg splošnega dela, kjer bo prikazan pretek našega domačega gospodarstva in obrti v preteklem letu, bodo na sejmišču posebno mesto zavzemale: 1. Lovska razstava, ki naj zbere vse, kar premoremo na tem polju. Tu bo posebno razsodišče potem od vsega izbralo najboljši in to bo poslano na svetovno lovsko razstavo v Berlin. Zato bo ta razstava zelo zanimiva, izbirna razstava. 2. Glavna v letošnji prireditvi naših gospodinj bo velika modna revija. Prireditve bo prikazala dobro blago in okusna oblačila domačih proizvajalcev, ki ustrezajo tako našemu narodnemu značaju kot našim potrebam. Dolžnost naših mater in gospodinj je, da oskrbe svoje družine le z obleko, ki so jo izdelale naše domače tvornice in obrti in ki po kakovosti nikakor ne zaostaja za inozemskimi izdelki, po nizki ceni pa jih celo daleko prekaša. Modna revija bo prepletena z varietetnimi vložki — prvovrstne točke priznanih umetnikov in umetnic. 3. Pohištvena razstava bo vsebovala izdelke naših domačih mizarstev, podjetij: spalnice, kuhinje, salone, delovne kabinete, otroške sobe itd. S fino izdelavo, praktičnostjo in arhitektonsko dovršenostjo bodo v okras vsakemu stanovanju. Za vsak

dom, preprost in bogat, ogromna izbira! 4. Avtomobilska razstava bo združila v dveh paviljonih najnovejše modele skoro vseh svetovnih znamk. Ne bo se težko odločiti: elegantne limuzine in sportni vozovi ter praktični tipi za poslovno uporabo bodo v lepoti, solidnosti in ceni konkurirali za vašo izbiro. 5. Razstava »Zivalce« je namenjena predvsem ljubiteljem živali in ptic, imela pa bo še poseben pomen za rejce malih živali. Kajti poleg vseh vrst perutnine, kuncov, golobov, ptic pevk in nakičenih eksotičnih lahkokrilec bo nudila obiskovalcem praktičen pregled čez vsa najnovejša dognanja in izkustva v reji malih živali.

Selnica ob Dravi

Kakšne vrste zastava pa je bila to? Pri telovskij procesiji smo opazili Selnčani neko prečudno zastavo, ki je sličila nekakšni stari veteranski »fani« iz časov ranjke Avstrije, samo, da je bila na sredini prišita ali prilepljena neka sveta podoba. Kakor čujemo, so se za stvar zanimali tudi selnški orožniki. Mogoče bi kak list, ki rad opisuje take procesije, opisal tudi to prečudno zastavo in pa kdo je odredil, da so jo smeli nositi v sprevodu ter kdo vse se je zvrstil za to zastavo.

Delavski pravni svetovalec

Mejni spor (Spodnje Laže)

Vprašanje: Moj sosed je svojčas prestavil mejnik, ki kaže mejo med mojim in njegovim posestvom. Razen tega so tekom let izginili tudi trije mejniki, da je meja postala sporna. Bila je že na posestvu občinske komisije, ki pa meje ni uredila. Ali lahko zahtevam, da mi sosed povrne izdatke za občinsko komisijo in kaj naj ukrenem, da se meja uredi?

Odgovor: Ako hočete imeti mejo urejeno in določeno, stavite jo sodišču predlog, da vam uredi mejo. Stroške tega predloga pa boste morali nositi sami, ravnotako morate nositi sami stroške občinske komisije.

Neupravičene obdolitve (Prevalje)

Vprašanje: Nekdo me je pri oblastvi obdolžil, da tihotapim in mi je radi tega oblast odvzela dovoljenje za prehod meje. Pri tožil sem se sicer na bansko upravo, pa je bila pritožba zavrnjena. Rad bi sedaj dognal, kdo me je ovadil, da bi ga tožil. Kje naj poiščem za ovaditelja?

Odgovor: Za ovaditelja lahko poiščete pri okrajnem glavarstvu, kjer ste bili ovaden. Vendar vam pa glavarstvo najbrže ne bo hotelo povedati kdo vas je ovadil, ker se smatra taka stvar za uradno tajnost.

Drvarnica (Dol pri Ljubljani)

Vprašanje: Pred 4 leti sem postavil na svojem zemljišču drvarnico oddaljeno 3 m od sosedovega sadovnjaka. Ker je drvarnica pričela razpadati, sem sedaj začel postavljati drugo. Sosed pa mi to prepoveduje, češ da moram postaviti drvarnico tako, da bo najmanj 5 m oddaljena od njegovega zemljišča. Ali je sosed upravičen k taki prepovedi?

Odgovor: Sosed je sicer upravičen prepovedati gradbo drvarnice odnosno sploh vsako gradnjo, s katero bi njegovo zemljišče trpelo škodo. Mislimo pa, da z gradnjo drvarnice, ki bo oddaljena 3 m od njegovega sadovnjaka, vaš sosed ne more trpeti nikake škode, vsled česar tudi ne more zahtevati, da se vam gradnja prepove.

Nočni šihiti v tovarni (Kamnik)

Vprašanje: V tovarni, kjer sem zaposlen, sem delal 3 tedne nočni šihit od 10. ure zvečer do 6. ure zjutraj. Običaj pa je, da delavci delajo le en teden nočni šihit, drugi teden pa dnevni šihit. V kolektivni pogodbi

je določeno, da se plača za nočni šihit 100 odst. povešek. Ali lahko ta povešek zahtevam za 14 dni ali pa za cele tri tedne, dasi bi moral 1 teden itak že po razvrstitvi dela v našem podjetju delati ponoči?

Odgovor: Po zakonu nimate pravice do nikakega doplačila za nočne šihite. Če pa je tako doplačilo v kolektivni pogodbi določeno, ga imate pravico zahtevati in sicer za vse tri tedne, če je doplačilo določeno za nočne šihite brez izjeme, če pa je v kolektivni pogodbi predvideno, lahko zahtevate seveda povešek le za dva tedna, ne pa za tri.

I. Minimalna mezda (O.)

II. Pokojnina delavca (isti).

Vprašanje: Kot pekovski pomočnik zaslužim mesečno Din 150.—, razen tega pa imam še hrano in stanovanje. Ali je ta mezda po novi uredbi o minimalnih mezdah primerna? Zaposlen sem tudi že dolga leta v pekovski obrti ter sem sedaj star 51 let. Ali bi mogel dobiti pokojnino?

Odgovor: Nova uredba o minimalnih mezdah predvideva za kraje pod 5000 prebivalcev in za odrasle delavce najnižjo mezdo po Din 150 na uro, tako da bi potemtakem moral dobiti delavca na mesec pri 10-urnem delavniku in 25 delovnih dnevih najmanj Din 375.—, kar je silno nizek znesek. Vendar pa bo izdal ban dopolnilno uredbo k tej uredbi, kjer bodo šele določene mezdne postavke, ki bodo pri nas veljale. Če pa bi obveljala minimalna mezda, kot smo jo gori navedli, znaša vrednost vaših skupnih mesečnih prejemkov najbrže več kot ta minimalna mezda in bi torej ne mogli zahtevati nikakega zvišanja v smislu nove uredbe. Pokojninsko zavarovanje delavcev se še ne izvaja, vsled česar sedaj še ne morete dobiti nikake pokojnine.

Oplotnica

Predavanje o socijalni zakonodaji se bo vršilo v nedeljo, dne 6. junija s pričetkom ob 9. uri v gostilni pri Fijavžu. Predavata ss. dr. Reisman in Eržen.

V najem se odda

po ugodni ceni velika, lepa klet v sredini Maribora. Refl. ktantl naj se javi) pismeno v ur. 1 našega lista.

V ogledalu

Knezoškof Jeglič in majska deklaracija. V »Slovencu« (120) je napisal »pokojeni knezoškof Bonaventura Jeglič svoje spomine o majske deklaraciji. Knezoškof ugotavlja, da so se njegovemu pozivu na posvetovanje glede akcije za majske deklaracije odzvali vsi voditelji političnih strank, razen socialnih demokratov (ki so odklanjali črno-zolti okvir deklaracije. Op. ur.). Potem pa pravi knezoškof: »Prišlo je do zedinjenja pod vplivom majniške deklaracije. Na predvečer se je v Ljubljani poleg »Zvezde« vršila proslava tega dne. Ker so mi zatrjevali, da cesar Karel od priskega odvezuje, sem se je udeležil tudi jaz.« — Dobro, da je cesar Karel odvezoval od prisrke, sicer bi danes slavljeno glavni poborniki zedinjenja Jugoslovancev, ob času prevrata niti ne bili mogli sodelovati.

Važno razsodbo imenuje »Slovenec« sodbo državnega sveta v Beogradu, v kateri je ugotovljeno, da dostavljanje tiskovin oz. plačilnih nalogov v srbo-hrvaškem jeziku davčnim zavezancem ne krši nobene pravice ali neposredni interes državljana, ki je po rodu in jeziku Slovenec. Na podlagi te razsodbe lahko ministrstva v Beogradu odrede za vse urade v državi poslovanje v srbo-hrvaščini z uporabo cirilice. Upamo, da bi tudi tak ukrep prinesel »Slovenec« brez komentarja, kot je objavil brez komentarja gornjo važno razsodbo.

Dobro pozna samega sebe. »Slovenec« in »Jutro« se pripravata radi nekega umora. Tako-le piše »Slovenec«: »Če bi se izkazala njegova nedolžnost, kdo bi popravil njegovo sramoto? Nihče? Saj tudi treba ni. Da so le ljudje imeli svoje »veselje«! — Kaj pa šele, če bi bilo nazadnje le res, da bi se duhovnik tako daleč spozabil! To bi bilo »zrtje« za liberalce in komuniste! Noben duhovnik bi se ne smel več na ulici pokazati. Njih ugled bi padel na ničlo; vera bi neizmerno trpela. Takile so! Kdo jim bo še verjel! — Nadomestite v gornjem sestavku besedo: duhovnik s socialist in liberalce ter komuniste z besedo klerikalce, pa imate dober odgovor na natolčevanja, ki jih dan na dan prinaša »Slovenec« o francoskih socialistih in španskih sodrugih.

Za Ramovšev pravopis ali proti. »Slovenec« ja za novi Ramovšev pravopis. Hudo bi se mu zameril, kdor bi rekel eno samo besedo proti. Toda »Slovenec« se ravna po pravilu: poslušaj kaj govorim, ne glej kaj delam. Zato piše še vedno Beograd, Ramovš pa pravi Beograd.

Breznica

Občinski proračun. Malo znani časopis »Na mejah« je prinesel dne 15. marca daljši članek o izglasovanju proračuna občine Breznice za leto 1937-38 in na vse mogoče načine zagovarja potrebo zvišanja novega proračuna. Da si bomo vsi na jasnem navedemo v pojasnilo in odgovor sledeče: Proračun za leto 1937-38 ni bil soglasno sprejet, ker se zanj sploh ni glasovalo. G. predsedniku najbrže ni znano, da je potrebno za to tudi glasovanje. Proti povišanju proračuna v teh težkih časih smo se res pritožili na sresko načelstvo v Radovljici. Pripadniki sedanje občinske uprave so vedno kritizirali, da ima bivši občinski delovodja previsoko plačo, čeravno je delal za malenkostno nagrado Din 350 odn. Din 500 in zadnji čas za Din 800 mesečno. Čudimo se, da je ravno ta odbor naenkrat postal tako socijalno pravičen in povišal plačo sedanjemu delovodji na Din 1000, čeprav se je ponudil, da dela za isto kakor prejšnji delovodja. — Postavka za javno razsvetljavo Din 5000 je

Amnestija in zakoni brez veljave

v Avstriji

Avstrijski socialist Jože Holubek je bil do februarja 1934 vodja izobraževalne centrale avstrijske socialne demokracije. Dne 13. decembra 1935 ga je policija zaprla. Obtožen je bil ilegalnega delovanja za revolucionarne socialiste. Zaraditega ga je policija obsodila na 14 mesecev policijskega zapora. Po tej obsodbi je bil obtožen veleizdaje ter izročen deželnemu sodišču.

Nesreča pa je hotela, da je bila izdana 11. julija 1936, ko je bila sklenjena avstrijsko-nemška pogodba, amnestija. Za Holubeka je veljala ta amnestija le toliko, da je bil odveden

iz deželnega sodišča v koncentracijsko taborišče v Wöllersdorf, da prebije tam še ostalo kazen. Pred veliko nočjo je kazen potekla. Toda danajski policijski predsednik dr. Skubl, ki je te dni postal minister, je odločil, da se mora bivanje Holubeka podaljšati še za osem mesecev. — Za isto dejanje ali obtožbo, je bil Holubek, čeprav je bil »pomiloščen«, trikrat kaznovan. To ravnanje je Holubeko strlo živce ter je pričel z gladovno stavko. Nobene hrane ne sprejema več. — Taka je pa fašistična pravica povsod.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Rago
Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se
SPECERJSKA TRGOVINA
Delavski dom I.I.I.O.I.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Kupujem odpadke železa, kovine, litine in vsakovrstne železne stroje. Plačujem po najvišjih dnevnih cenah.
JUSTIN GUSTINČIČ - MARIBOR
Tattenbachova ul.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324